

Innst. S. nr. 26

(2003-2004)

Innstilling til Stortinget fra utenrikskomiteen

St.prp. nr. 77 (2002-2003)

Innstilling fra utenrikskomiteen om samtykke til at Norge deltar i den sjette kapitalpåfyllingen i Det internasjonale fondet for jordbruksutvikling (IFAD)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Denne proposisjonen omhandler forhandlingene om den sjette kapitalpåfyllingen i Det internasjonale fondet for jordbruksutvikling (IFAD). Størrelsen på påfyllingen og byrdefordeling mellom giverlandene er blitt fastsatt gjennom forhandlinger mellom medlemslandene og IFAD. For Norges del ble resultatet et bidrag på USD 25 208 000 (NOK 194 691 467), som skal innbetales i løpet av treårsperioden 2004 til 2006. Tilskuddet til IFAD vil bli belastet programområde 03 Internasjonal bistand.

IFAD er FNs internasjonale fond for jordbruksutvikling. Fondet tilbyr lån på gunstige vilkår til tiltak som tar sikte på å øke levestandarden for fattige befolkningsgrupper på landsbygda.

IFAD opererer med tre former for utlån:

- utlån på særdeles gunstige vilkår, hvor lånene er rentefrie, men har et administrasjonsgebyr på 0,75 pst. og tilbakebetales over 40 år,
- utlån som har en variabel rente tilsvarende 50 pst. av renten på Verdensbankens lån og som tilbakebetales over 20 år,
- utlån på ordinære vilkår som har en variabel rente tilsvarende renten på Verdensbankens lån og som tilbakebetales over 15 til 18 år.

Betingelsene for det enkelte lån fastsettes i forhold til låntagerlandets brutto nasjonalinntekt og kredittverdighet. I 2001 utgjorde utlån på særdeles gunstige vilkår 82,8 pst. av totalt utlånsvolum.

Historisk sett har i overkant av en tredjedel av IFADs regulære midler gått til Afrika sør for Sahara. En tredjedel av midlene har vært brukt i Asia. Resten har vært tilnærmet likt fordelt mellom Latin-Amerika og Midt-østen/Nord-Afrika. I 2001 utgjorde utlån under IFADs regulære programmer til prosjekter i Afrika 43,1 pst. De fleste utlån til afrikanske land er på de gunstigste vilkår. Årlig antall nye prosjekter ligger på om lag 30.

IFAD har 162 medlemsland. Det høyeste beslutningsorganet er det årlige rådsrådet, som består av guvernører fra hvert medlemsland. Mellom de årlige rådsrådene ledes fondet av et styre på 18 faste medlemmer og et tilsvarende antall varamedlemmer med møte- og talerett. Styret møtes tre ganger i året.

IFADs medlemsland er inndelt i tre kategorier eller listegrupper: Liste A (de rikeste medlemslandene, OECD-land), liste B (oljeproduserende utviklingsland, OPEC-land) og liste C (de fattigste medlemslandene, låntagerland). De tre listegruppene har henholdsvis åtte, fire og seks styremedlemmer og varamedlemmer.

IFAD er en liten organisasjon med 3-400 ansatte, eksklusive sekretær- og andre støttefunksjoner. Hver landgruppeansvarlig (*Country Portfolio Manager*) er stasjonert ved hovedkvarteret og dekker en gruppe land som besøkes med jevne mellomrom. IFAD er aktiv i 118 land, og har i gjennomsnitt et nytt lån til det enkelte land hvert sjette år.

IFADs målgruppe er først og fremst de som ikke selv eier jord, småbønder i marginale jordbruksområder, fiskesamfunn, urbefolkning og nomadegrupper. Til grunn for IFADs virksomhet ligger at de fattige selv skal settes i stand til å unnsnippe fattigdom. Spesiell vekt legges på å styrke kvinnenenes økonomiske deltakelse og å ivareta deres behov.

IFAD har en helhetlig tilnærming til utvikling på landsbygda. En stor del av prosjektene er knyttet til økning av landbruksproduksjon, med særlig sikte på å bedre egen matvaresikkerhet, bedret husdyrhold, tilgang på kreditt samt distriktsutvikling og vanningsanlegg. IFAD tar ofte utgangspunkt i små, banebrytende

aktiviteter og pilotprosjekter. Etter hvert som prosjektene når sine mål, utvikles og utvides de gradvis, som regel i samarbeid med andre utviklingsinstitusjoner. IFAD er ikke selv et gjennomførende organ, men arbeider gjennom andre organisasjoner (nasjonale og lokale offentlige institusjoner, frivillige organisasjoner, andre FN-organisasjoner og multilaterale finansinstitusjoner). De fleste prosjekter som IFAD deltar i, er ikke fullfinansiert av IFAD, men samfinansieres av ulike bilaterale og multilaterale givere. Dette innebærer at IFAD kan bidra med ekspertise og prioriteringer i prosjekter hvor andre givere bidrar med midler. En slik måte å organisere virksomheten på er avgjørende for at IFAD skal kunne oppnå en størst mulig utviklingseffekt. I tillegg til å spre kunnskap, fremmes samarbeid mellom ulike aktører på giversiden.

Nivået på den sjette kapitalpåfylling i IFAD er fastsatt til USD 560 millioner. Det norske bidraget er altså beregnet til USD 25 208 000 dollar (NOK 194 691 467), mens vårt bidrag til femte kapitalpåfylling var på USD 18 350 000. For den sjette kapitalpåfylling i IFAD er omregningskursen til nasjonal valuta fastsatt til å være den gjennomsnittlige vekselkursen for perioden fra 1. april til 30. september 2002. For Norges del innebærer dette en kurs hvor 1 USD tilsvarer NOK 7 7234.

Det norske bidraget innebærer en årlig forpliktelse på USD 8,4 millioner (om lag NOK 64,9 millioner) over en treårsperiode.

Norges andel utgjør 4,5 pst. av den totale påfyllingen. Norges andel av liste A-landenes bidrag utgjør 5,48 pst., om lag det samme som ved forrige påfylling.

Norges bidrag til IFAD vil bli dekket innenfor den til enhver tid gjeldende bistandsramme. Det vil i forbindelse med St.prp. nr. 1 (2003-2004) bli foreslått å sette av NOK 64,9 millioner over kap. 171 post 71 - Innskudd i Det internasjonale fond for jordbruksutvikling

- til deltagelse i kapitalpåfyllingen. Vedtaket vil dekke den første av tre årlige innbetalinger. De budsjettmessige konsekvensene for senere år vil på samme måte bli foreslått dekket innenfor angjeldende budsjettpost.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Haakon Blankenborg, lederen Thorbjørn Jagland, Jens Stoltenberg og Gunhild Øyangen, fra Høyre, Mette Korsrud, Inge Lønning, Oddvard Nilsen og Finn Martin Vallersnes, fra Fremskrittspartiet, Morten Høglund og Christopher Stensaker, fra Sosialistisk Venstreparti, Kristin Halvorsen og Ingrid I. Opedal, fra Kristelig Folkeparti, Jon Lilletun og Lars Rise, og fra Senterpartiet, Åslaug Haga, viser til proposisjonens gjennomgang av forhandlingsprosessen og sluttresultatet av forhandlingene om den sjette kapitalpåfyllingen i Det internasjonale fondet for jordbruksutvikling (IFAD).

Komiteen vil uttrykke tilfredshet med de posisjoner som ble inntatt fra norsk side i forhandlingene. Komiteen mener det er positivt at IFAD legger spesiell vekt på å styrke kvinnes økonomiske deltakelse og på å ivareta deres behov. Komiteen er tilfreds med sluttresultatet av forhandlingene.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget samtykker i at Norge deltar i den sjette kapitalpåfyllingen i Det internasjonale fondet for jordbruksutvikling (IFAD) med 194 691 467 kroner.

Oslo, i utenrikskomiteen, den 5. november 2003

Thorbjørn Jagland
leder

Gunhild Øyangen
ordfører